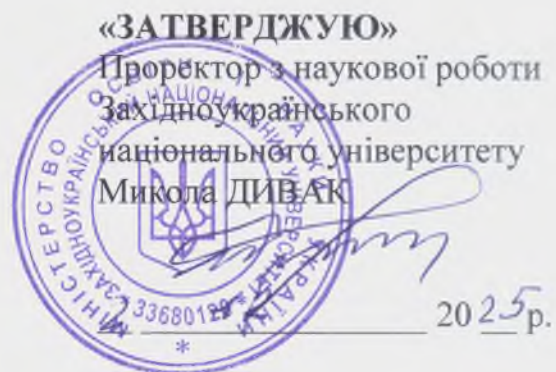

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 «Економіка»

Витяг

із протоколу засідання фахового семінару кафедри
економічної кібернетики та інформатики
від 28 листопада 2025 р., протокол № 1

ПРИСУТНІ: завідувач кафедри економічної кібернетики та інформатики, д.е.н., професор **Буяк Л.М.**, професор кафедри економічної кібернетики та інформатики, д.ф-м.н, професор **Боднар Д.І.**, професор кафедри економічної кібернетики та інформатики, д.е.н., професор **Птащенко О.В.**, завідувач кафедри підприємництва і торгівлі, д.е.н., професор **Собко О.М.**, в.о. завідувача кафедри інформаційно-обчислювальних систем і управління, д.е.н., професор **Дзюбановська Н.В.**, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д.е.н., професор **Микитюк П.П.**, доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, к.е.н., доцент **Будник Л.А.**, доцент кафедри економічної кібернетики та інформатики, к.т.н., доцент **Мушак А.Я.**, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, к.е.н. **Богач Ю.А.**, доцент кафедри економіки та економічної

теорії, к.е.н., доцент **Ляхович Л.А.**, доцент кафедри економічної кібернетики та інформатики, к.е.н., доцент **Данилюк І.В.**, доцент кафедри економічної кібернетики та інформатики, к.е.н., доцент **Башуцька О.С.**, доцент кафедри економічної кібернетики та інформатики, професор кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, д.е.н., професор **Гевко В.Л.**, доктор філософії з економіки, доцент кафедри економічної кібернетики та інформатики **Пришляк К.М.**, доктор філософії з економіки, старший викладач **Семененко Ю.С.**, доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, к.е.н., доцент **Колесніков А.П.**, кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, к.е.н., доцент **Карапетян О.М.**, доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, к.е.н., доцент **Ронська О.Г.**, доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, к.е.н., доцент **Сліпченко Т.О.**, дисертант **Вівчар В.П.**

Голова фахового семінару – доцент кафедри економічної кібернетики та інформатики Західноукраїнського національного університету, к.е.н., доцент Башуцька О.С.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обговорення дисертаційного дослідження Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств», на предмет її рекомендації до захисту в спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 «Економіка» щодо її рекомендації до захисту.

Вівчар Віктор Павлович доповів про основні положення дисертаційної роботи, наукову новизну та найбільш вагомні теоретичні і практичні результати дослідження, які виносяться на захист.

2. Доповідачу за змістом дисертації було задано такі запитання, на які отримано вичерпні відповіді:

– к.е.н., доцент *Богач Ю.А.* – обґрунтуйте практичні особливості функціонування торговельних підприємств в сучасних умовах;

– к.е.н., доцент *Будник Л.А.* – будь ласка, коротко охарактеризуйте наукові методи дослідження, які було використано у даній дисертаційній роботі;

– д.е.н., професор *Дзюбановська Н.В.* – опишіть, будь ласка, яке економіко-математичне моделювання Вами використано у даній науковій роботі?;

– д.е.н., професор *Собко О.М.* – поясніть, будь ласка, які саме дестабілізаційні внутрішні загрози мають вплив на економічну безпеку торговельних підприємств;

– к.е.н., доцент *Колесніков А.П.* – поясніть, будь ласка, які саме основні передумови формування торговельних підприємств Ви виокремлюєте у даному дисертаційному дослідженні?;

– д.е.н., професор *Ляхович Л.А.* – обґрунтуйте, будь ласка, що включає критеріальна оцінка аналітичних показників економічної безпеки торговельних підприємств;

– д.е.н., професор *Микитюк П.П.* – опишіть, будь ласка, організаційно-управлінські процедури оцінювання стратегії економічної безпеки торговельних підприємств;

– к.е.н., доцент *Данилюк І.В.* – які результати наукових досліджень на основні застосування нейронної мережі Кохонена в контексті оцінки економічної безпеки торговельних підприємств було досягнуто?;

– к.е.н., доцент *Ронська О.Г.* – обґрунтуйте, які основні завдання функціональної стратегії економічної безпеки торговельних підприємств?;

– к.е.н., доцент *Сліпченко Т.О.* – які саме стратегічні вектори управління економічною безпекою торговельних підприємств Вами виокремлено у даній дисертаційній роботі;

– PhD *Пришляк К.М.* – охарактеризуйте, будь ласка, який методичний підхід Ви застосували при оцінюванні впливу загроз

економічній безпеці торговельних підприємств в контексті застосування нейронного мережевого модулювання;

– к.е.н., доцент *Башуцька О.С.* – опишіть, будь ласка, практичний алгоритм стратегії економічної безпеки торговельних підприємств.

ВИСНОВОК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

Висновок наукового керівника професора кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, доктора економічних наук, професора *Гевка Володимира Леонідовича*.

Гевко В. Л. зазначив, що Вівчар В. П. виконав дисертаційну роботу під час навчання в аспірантурі Західноукраїнського національного університету на кафедрі економічної кібернетики та інформатики.

Гевко В. Л. обґрунтував, що у сучасних умовах турбулентності економічних процесів вітчизняні торговельні підприємства функціонують у складному зовнішньому середовищі, що характеризується нестабільністю та постійною динамічністю в умовах воєнного стану. За таких умов їхньої діяльності, ефективність торговельних підприємств значною мірою від залежить від стратегії забезпечення економічної безпеки. В економічній літературі недостатньо обґрунтовані теоретичні та методичні засади «економічна безпека торговельних підприємств» та «стратегія економічної безпеки торговельних підприємств», тому дисертаційне дослідження Вівчар В. П. є не лише актуальним, адже розвиток торговельних підприємств на сучасному етапі господарювання вимагає пошуку нових шляхів формування стратегії забезпечення економічної безпеки.

Дисертація Вівчар В. П., зазначив науковий керівник, виконана відповідно до наукових досліджень ЗУНУ, що підтверджує актуальність дисертаційної роботи.

Гевко В. Л. відмітив, дисертантом виконано цілий ряд наукових методів дослідження для формування стратегії забезпечення економічної

безпеки торговельних підприємств у сучасних умовах. Досягнутий результат дослідження забезпечує науково-обґрунтована структура виконаної наукової роботи. В першому розділі дисертаном досліджено теоретичний базис формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств, а саме досліджено змістовно-типологічну характеристику сутнісних засад економічної безпеки торговельних підприємств; здійснено ідентифікацію факторів впливу та показники розвитку торговельних підприємств в системі забезпечення економічної безпеки, а також обґрунтовано актуалітетний базис формування стратегії підприємств торгівлі для забезпечення економічної безпеки.

У другому розділі представлено аналітичне дослідження економічної безпеки торговельних підприємств: стратегічний підхід, а саме досліджено сучасні тенденції управління торговельними структурами національної економіки країни; проведено практичний механізм оцінювання економічної безпеки торговельних підприємств в контексті стратегічного підходу, а також здійснено економіко-математичне модулювання стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств.

Третій розділ, як основний, удосконалення формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств в умовах сучасних викликів. Розроблено практичний безпекознавчий базис щодо організаційно-економічного механізму стратегії забезпечення економічної безпеки підприємств торгівлі; сформовано формалізацію системи стратегії економічної безпеки торговельних підприємств. На основі чого запропоновано практичні аспекти до комплексного оцінювання стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств.

Науковий керівник підкреслив, що достовірність та обґрунтованість одержаних наукових результатів базується на значному обсязі теоретичних та емпіричних даних, які використані в процесі наукового дослідження, списку використаних літературних джерел, підтверджується цілим рядом довідок про впровадження на практиці.

Ще одним аргументом завершеного наукового дослідження підкреслив *Гевко В. Л.*, є ряд публікацій за темою дисертації апробація результатів на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Гевко В. Л. наголосив, що наукова новизна одержаних результатів полягає у визначенні теоретико-методичних засад формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств у сучасних умовах. Дисертантом Вівчаром В. П. запропоновано структурно-функціональний підхід для формування економічної безпеки торговельних підприємств в контексті функціональних процесів стратегії забезпечення, що як наслідок визначає економічну безпеку, яка залежить від результативності стратегічних напрямків, що зміцнює безпекову компоненту враховуючи прямий вплив базисних аспектів торговельних підприємств та є основою для представлення ефективних стратегічних рішень. Удосконалено: практичну імплементацію організації елементів економічної безпеки торговельних підприємств враховуючи вплив факторів; розроблено набір системи показників економічної безпеки торговельних підприємств; запропоновано модель формування стратегії економічної безпеки торговельних підприємств для забезпечення стабільної роботи торговельних бізнес-структур в довгостроковій перспективі, розроблено метод оцінювання торговельних підприємств із урахуванням впливу факторів для стратегії забезпечення економічної безпеки, запропоновано практично-орієнтований алгоритм вибору ефективних стратегій розвитку торговельних підприємств із застосуванням методу кластеризації Кохонена в контексті рівневого розподілу безпекової компоненти бізнес-структур.

Науковий керівник *Гевко В. Л.*, зробив висновок, що дисертаційна робота Вівчара Віктора Павловича «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств», представлена на здобуття ступеня доктора філософії, є завершеним науковим дослідженням, що

містить нові науково-обґрунтовані, теоретико-прикладні результати щодо формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств.

Оскільки, за змістовними та формальними ознаками дисертаційна робота відповідає вимогам нормативно-правових документів, то може бути рекомендована до захисту на разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 «Економіка».

ВИСТУПИЛИ:

Докторка економічних наук, професорка, завідувачка кафедри підприємництва і торгівлі Західноукраїнського національного університету Собко О. М. (рецензент), яка позитивно оцінила дисертаційну роботу, її наукову новизну, теоретичну та практичну цінність загалом.

Собко О. М. зазначила, що дисертаційна робота Вівчара В. П. на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» виконана на актуальну тему, відповідає змісту, повністю розкрита, належно оформлена та відповідає встановленим вимогам. Заслужують на увагу пропозиції дисертанта формування шестирівневої моделі комплексної оцінки стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств на основі ідентифікації за основними об'єктами та рівнями безпеки із виокремленням компонент (векторів) та умов оцінки стратегії забезпечення безпеки торговельних бізнес-структур. Вівчара В. П. у дисертаційному дослідженні представив модель реалізації стратегії економічної безпеки торговельних підприємств шляхом аналізування зовнішнього середовища, результатів економічної та фінансової діяльності, оцінці внутрішнього ресурсного потенціалу досліджуваних підприємств та реалізації низки функціональних стратегій для забезпечення стабільної роботи торговельних бізнес-структур в довгостроковій перспективі. Запропоновано дисертантом науковий підхід

щодо практико-орієнтованого алгоритму вибору ефективних стратегій торговельних підприємств, що забезпечує системний підхід до прогнозної оцінки ринкових та фінансових показників на основі моделювання нейронної мережевої системи методом кластеризації Кохонена із застосуванням рівневого розподілу безпекової компоненти торговельних підприємств.

Дисертаційна робота характеризується наявністю значної кількості опрацьованих літературних джерел, додатків, довідок про апробацію результатів дисертації. Водночас у дисертації мають місце окремі недоліки:

1. Недостатньо чітко обгрунтовано у теоретичні частині поняття «система забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств».

2. У роботі необхідно обгрунтувати економічну ефективність на основі практичної імплементації стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств.

3. Підсилення потребує наукова новизна, в якій необхідно наголосити на авторських пропозиціях і розробках.

Собко О. М. зазначила, що наведені зауваження не знижують загального позитивного враження від дисертації Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств», що дає змогу рекомендувати її на розгляд Вченої ради та подальшого захисту. В якості офіційних опонентів можна рекомендувати: доктора економічних наук, професора, старшого наукового співробітника науково-дослідної лабораторії OSINT-досліджень та безпекової аналітики Львівського державного університету внутрішніх справ, м. Львів – *Франчука Василя Івановича* та докторку економічних наук, доцента кафедри менеджменту та адміністрування Тернопільського національного технічного університету, м. Тернопіль – *Редьку Оксану Зіновіївну*, які є фахівцями з проблематики дисертації і мають відповідні публікації.

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету Колесніков А. П. (рецензент), у своєму виступі відмітив актуальність теми дисертаційного дослідження «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» дисертанта Вівчара В. П. не викликає сумнівів, оскільки безпека торговельних підприємств в Україні стала «наріжним каменем» у всіх сферах бізнесу та економічної діяльності зокрема. Особливого актуалітету набуває економічна безпека торговельних підприємств в сучасних умовах викликів та загроз.

Ознайомлення з дисертаційною роботою, відмітив *Колесніков А. П.*, дає можливість стверджувати про відповідність вимогам до такого типу робіт. Дисертантом опрацьовано в достатній мірі літературні джерела, офіційна інформація. Позитивним є присутність практичної складової (фактологічного матеріалу) – даних діючих торговельних структур та їх аналітичне опрацювання.

Колесніков А. П. зазначив про вміння автора використовувати методику наукових досліджень для вирішення актуальних питань. Спостерігається вільне володіння методами і прийомами економічного аналізу, оскільки виведено взаємозв'язки між явищами і процесами та їх кількісні співвідношення. Це дозволило автору сформулювати низку припущень та обґрунтувати наукову новизну.

Дисертаційна робота написана українською мовою з дотриманням наукового стилю, присутні всі посилання на першоджерела, термінологія є зрозумілою, значна кількість ілюстрованого матеріалу у вигляді схем, діаграм, таблиць доповнює текстову частину і полегшує її сприйняття.

Робота виконана на належному рівні, є самостійною, системною, завершеною науковою працею, має теоретичну та практичну цінність. Мета дослідження досягнута, поставлені завдання вирішені.

Поряд з тим, *Колесніков А. П.* висловив думку щодо можливостей

удосконалення дослідження, а саме:

1. Потрібно конкретизувати основне положення наукової новизни з чітким визначенням особливості та відмінності запропонованої методики з-поміж інших методик.

2. Доцільно звернути увагу на предмет суперечних тверджень їх узагальнення та виділення власної точки зору.

3. Розрахунки у параграфі 2.1. є вичерпні і добре проілюстровані, однак потребують аналітичної оцінки автора із подальшим обґрунтуванням важливості підприємств торгівлі в економіці та їх особливостей, що впливають на здійснення аналізу.

Зазначені зауваження носять дискусійний характер та не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

Колесніков А. П. підсумував, що дисертаційна робота за своїм змістом, завершеністю, достовірністю отриманих результатів, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Докторка економічних наук, професорка, в.о. завідувачка кафедри інформаційно-обчислювальних систем і управління Західноукраїнського національного університету Дзюбановська Н. В. (рецензент), яка наголосила, що робота Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» є актуальною, відповідає викликам та потребам торговельним підприємницьким структурам. Отримані результати дослідження та винесені на захист положення містять елементи наукової новизни та характеризуються прикладним значенням, про що свідчать довідки про впровадження, отримані від підприємств для яких актуальні питання, що досліджуються в дисертації. Стосовно недоліків та дискусійних положень рецензент зазначила:

1. В підрозділі 1.3 дисертаційної роботи автор вдало представляє формалізовану модель стратегії економічної безпеки торговельних підприємств, але робота значно б виграла, якщо б дисертант представив більш детальну систематизацію інструментів безпекознавчої компоненти методів.

2. У роботі здобувачем представлено комплексну систему показників економічної безпеки торговельних підприємств відповідно до проєктного підходу, саме тому варто було б детальніше розглянути непередбачувані фактори, які також мають вплив на ефективність стратегічної діяльності торговельних компаній.

3. В підрозділі 3.3 ідентифіковано необхідність комплексного оцінювання стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств, автором вдало розкрито її елементи та представлено обґрунтування удосконалення. Але зазначимо, що робота значно б виграла, якщо б деякі її елементи було обґрунтовано математичними дослідженнями.

Висловлені зауваження та побажання суттєво не знижують наукової значимості проведеного дослідження і можуть стати основою наукової дискусії під час публічного захисту дисертації. Рецензентом було зроблено висновок про те, що дисертаційна робота Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» є завершеним цілісним самостійним науковим дослідженням, оформлена відповідно до існуючих вимог, містить науково обґрунтовані положення, у яких викладено і обґрунтовано авторський підхід щодо формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств. Положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, достатньо аргументовані та мають високий рівень достовірності. Якісні характеристики роботи вказують на її відповідність спеціальності 051 «Економіка», вимогам Міністерства освіти і науки України і Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії PhD.

Враховуючи вищезазначене, вважаємо, що це дає підстави рекомендувати її до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді Західноукраїнського національного університету за спеціальністю 051 «Економіка».

Кандидатка економічних наук, доцентка кафедри економічної кібернетики та інформатики Західноукраїнського національного університету Башуцька О. С. (рецензент) відзначила високу актуальність теми дослідження, широкий арсенал методів дослідження, які використовувались автором в процесі роботи та обґрунтованість визначеної автором мети. Визначила практичне значення отриманих напрацювань, які впровадженні в діяльність торговельних підприємств та звернула увагу на окремі пункти наукової новизни. Поряд з тим, виокремила певні зауваження:

1. Потребує уточнення структурно-логічна схема управління системою економічної безпеки торговельних підприємств в контексті функціонального забезпечення.

2. У висновках автору варто наголосити на тому, яким чином застосування нейронної мережевої моделі методом Кохонена буде використовуватись для визначення критеріального розподілу мережевого графіка стратегічного проєкту на наступні періоди.

Дисертаційна робота Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» за змістом, науковою новизною, логікою викладення матеріалу, висновками та рекомендаціями є цілісним, завершеним, самостійним науковим дослідженням, що відповідає паспорту спеціальності 051 «Економіка». Дисертація підготовлена і оформлена відповідно до вимог, що висуваються Міністерством освіти і науки України до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Зміст роботи логічно і послідовно висвітлює основні завдання дисертаційного дослідження. Виявлені дискусійні моменти та зауваження

не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи. Відтак, дисертація Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» може бути рекомендована до розгляду на разовій спеціалізованій вченій раді Західноукраїнського національного університету за спеціальністю 051 «Економіка».

Доктор філософії, доцентка кафедри економічної кібернетики та інформатики Західноукраїнського національного університету Пришляк К. М. (рецензент) у своєму виступі відмітила, що робота виконана на важливу та актуальну тему, обґрунтовані автором положення мають елементи наукової новизни. Важливою перевагою роботи є її практичне застосування, оскільки від ефективності діяльності торговельних підприємств залежить його фінансовий успіх та конкурентна позиція на ринку.

Поряд з позитивною оцінкою зроблено зауваження, які мають рекомендаційний характер:

1. Варто деталізувати методології, які використовуються в процесі управління економічною безпекою торговельних підприємств.

2. При дослідженні економічної безпеки торговельних підприємств та її практичного інструментарію варто зробити градацію відповідно до структурно-логічного розподілу аналітичних показників.

3. При формуванні методики комплексного оцінювання стратегії забезпечення економічної безпеки щодо ефективності діяльності торговельних підприємств варто розглянути перспективи розвитку механізму управління в майбутньому.

Дисертаційна робота є цілісною і змістовною, містить обґрунтовані теоретичні та прикладні розробки автора, а висловлені зауваження не впливають суттєво на її науковий рівень. Відповідно до цього, дисертація Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення

економічної безпеки торговельних підприємств» є завершеною, самостійною науковою роботою, що виконана на достатньо високому науково-теоретичному рівні, і тому рекомендується до розгляду на разовій спеціалізованій вченій раді Західноукраїнського національного університету за спеціальністю 051 «Економіка» для подальшого проходження з метою захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

В обговорені дисертаційної роботи взяли також участь професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д.е.н., професор **Микитюк П. П.**, доцент кафедри економіки та економічної теорії, к.е.н., доцент **Ляхович Л. А.**, доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, к.е.н., доцент **Ронська О.Г.**

У своїх виступах члени фахового семінару кафедри зазначили, що дисертаційна робота здобувача Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» виконана на актуальну тему. Учасники обговорення відмітили теоретичну і практичну цінність результатів проведеного дослідження. Дана праця відзначається необхідним рівнем наукової новизни, при цьому всі положення, представлені автором, розроблені самостійно та є достатньою мірою обґрунтованими, емпірично підтвердженими. Наукові досягнення здобувача апробовані на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, опубліковані у фахових виданнях та доведені до рівня практичного використання, що підтверджено відповідними довідками про впровадження результатів дослідження.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

УХВАЛИЛИ:

1. Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертації.

2. Пропонувати Вченій раді університету затвердити висновок фахового семінару кафедри економічної кібернетики та інформатики та затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради із захисту дисертації Вівчара В. П.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств», що подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка»

Дисертаційна робота Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств», що подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» виконана на кафедрі економічної кібернетики та інформатики Західноукраїнського національного університету. Тема дисертації затверджена на засіданні вченої Ради Західноукраїнського національного університету (протокол № 8 від 11.05.2022 р.).

Для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки

торговельних підприємств» визначено, що попередня експертиза дисертації проводитиметься на базі кафедри економічної кібернетики та інформатики Західноукраїнського національного університету.

В результаті аналізу результатів виконання здобувачем ступеня доктора філософії Вівчара В. П. освітньо-наукової програми, індивідуального плану, розгляду, опрацювання теоретичних та практичних положень дисертаційного дослідження, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації, а також за підсумками проведення фахового семінару, який відбувся на засіданні кафедри економічної кібернетики та інформатики Західноукраїнського національного університету (протокол № 1 від 28.11.2025 р.) визначено наступне.

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету. В умовах викликів та загроз сучасна проблематика управління економічною безпекою торговельних підприємств набуває все більшого значення. Встановлено, що формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств сприяє їхній трансформації, яка також впливає на забезпечення економічної безпеки. На даному етапі розвитку формування стратегії економічної безпеки потребує суттєвих змін із застосуванням відповідного практичного інструментарію з метою зміцнення безпекової компоненти. Слід відзначити, що мають перспективу успішного розвитку лише ті торговельні підприємства, які активно застосовують у своїй практичній діяльності стратегічні імперативи забезпечення економічної безпеки. Важливою передумовою для цього є впровадження організаційно-економічного механізму стратегії забезпечення економічної безпеки підприємств торгівлі.

Тому, формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств – це важливий вектор удосконалення безпекової компоненти торговельних підприємницьких структур країни, що є

запорукою підвищення ефективності функціонування торговельних відносин.

Дисертаційна робота є складовою частиною науково-дослідної роботи Західноукраїнського національного університету за темою «Фінансова розвідка в запобіганні та протидії злочинних доходів в умовах воєнного часу» (номер державної реєстрації 0124U000998), де автором обгрунтовано практичні рекомендації стратегії управління економічною безпекою підприємницьких структур; а також є складовою науково-дослідної роботи Карпатського національного університету за темою «Трансформація міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0119U100678), де автором розроблено рекомендації щодо удосконалення організаційно-економічного оцінювання реалізації стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств.

Мета, завдання та методи дослідження. Об'єкт та предмет дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає у побудові науково-методичного інструментарію та практичних рекомендацій спрямованих на забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств на основі формування стратегії розвитку. Досягнення визначеної мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

уточнити сутнісну характеристику понять «економічна безпека торговельних підприємств» та «стратегія економічної безпеки торговельних підприємств», тим самим розробивши авторські інтерпретаційні підходи до цих понять;

визначити та систематизувати ключові фактори, що впливають на діяльність торговельних підприємств та створити комплексну систему показників розвитку бізнесу в контексті забезпечення економічної безпеки цих структур;

проаналізувати поточний стан управління національною економічною торговельних структур країни;

оцінити економічну безпеку торговельних підприємств у контексті стратегічного підходу;

сформувати економіко-математичне моделювання стратегій забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств;

розробити організаційно-економічний механізм стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств, що застосовуються в сучасних умов;

репрезентувати формалізацію системи стратегії економічної безпеки торговельних підприємств;

обґрунтувати модель формування ефективних стратегій розвитку торговельних підприємств як основи забезпечення економічної безпеки та з урахуванням впливу факторів;

розробити методику оцінки рівня стратегічного розвитку торговельних підприємств, що є найважливішою умовою забезпечення економічної безпеки;

запропонувати алгоритм формування стратегії торговельних підприємств, що дасть змогу забезпечити економічну безпеку підприємств торгівлі з подальшою імплементацією для оцінки впливу стратегічних векторів ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

З метою вирішення поставлених у дисертаційній роботі завдань було використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Методи теоретичного узагальнення, групування, порівняння наукових розвідок та історичний і контент-аналіз використовувався при теоретичних дослідженнях. Методи абстрактно-логічного узагальнення, евристичний, економіко-статистичного й порівняльного аналізу, факторного і логічного аналізу при здійсненні методики комплексної оцінки економічної безпеки торговельних підприємств мережових структур. Методи групування та системного підходу для виявлення загроз економічній безпеці, економіко-

математичні методи моделювання при використанні нейронної мережевої моделі економічної безпеки. Методика дослідження ґрунтувалась на спостереженні, оцінці та агрегуванні отриманої інформації, формуванні та апробації елементів методики в практичній діяльності торговельних підприємств.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України, офіційні матеріали Державної служби статистики України, офіційні публікації міжнародних організацій, експертні оцінки рейтингових агентств, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, матеріали науково-практичних конференцій, матеріали, розміщені у мережі Інтернет, звітні дані окремих торговельних підприємств, матеріали особистих досліджень автора.

Об'єктом дослідження є процес економічної безпеки торговельних підприємств у сучасних умовах.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних аспектів використання та ефективного формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна. Наукова новизна одержаних результатів полягає у системному обґрунтуванні теоретичних засад і прикладних аспектів стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств у сучасних умовах функціонування. Результати дослідження виокремлюються наступним чином:

вперше:

– запропоновано структурно-функціональний підхід для формування економічної безпеки торговельних підприємств в контексті функціональних процесів стратегії забезпечення, що як наслідок визначає економічну безпеку, яка залежить від результативності стратегічних

напрямків та є основою для представлення ефективних рішень із чітко ідентифікованими елементами економічної безпеки;

удосконалено:

- практичну імплементацію організації елементів економічної безпеки торговельних підприємств у контексті їх взаємозв'язку та взаємозалежності із застосуванням систематизації компонент забезпечення безпеки підприємств;

- розроблено набір системи показників економічної безпеки торговельних підприємств на основі ідентифікації та систематизації ключових факторів, що впливають на ефективний та сталий розвиток торговельних підприємств;

- запропоновано модель формування стратегії економічної безпеки торговельних підприємств, яка зосереджена на досягненні найважливіших довгострокових цілей, вивченні характеристик розвитку торговельного ринку та конкурентної позиції;

- розроблено метод оцінювання торговельних підприємств із урахуванням впливу факторів для стратегії забезпечення економічної безпеки, що відрізняється набором показників для розрахунку інтегрального показника рівня розвитку торговельних підприємств;

- запропоновано практико-орієнтований алгоритм вибору ефективних стратегій торговельних підприємств, що на відміну від існуючих, забезпечує системний підхід до прогностичної оцінки ринкових та фінансових показників на основі моделювання нейронної мережевої системи методом кластеризації Кохонена;

дістали подальшого розвитку:

- понятійно-категоріальний апарат дослідження понять «економічна безпека торговельних підприємств» та «стратегія економічної безпеки торговельних підприємств», які ідентифікують забезпечення економічної безпеки характеристиками, а її ефективність оцінюється через ієрархічну

систему детермінант, що детально розкриває та демонструє її обмеження за допомогою відповідних показників;

– структура шестирівневої моделі комплексної оцінки стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств, що дало змогу ідентифікувати за основними об'єктами та рівнями безпеки на основі практичної імплементації компонент та умов оцінки стратегії забезпечення безпеки торговельних бізнес-структур;

– науковий підхід щодо організації та економічної оцінки ефективності стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств на основі моделі зрілості бізнес-процесів;

– розроблено модель організаційно-економічного механізму стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств, що дозволяє реалізувати системну синергію на основі кількох методів, спрямованих на діяльність торговельної системи та дозволяє вживати проєктних заходів в умовах сучасних викликів.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Наукові положення, висновки та рекомендації обґрунтовані на належному рівні, опубліковані в періодичних наукових виданнях, апробовані на науково-практичних міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях. Про належний ступінь теоретичної обґрунтованості та достовірності наукових результатів, що містяться в дисертації, свідчить вдало підібрана методологічна основа дослідження та повнота опрацьованої інформаційної бази.

Практичне значення роботи

Результати та рекомендації, що отримані під час дослідження є методичною базою оцінювання і забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств. Практичне значення мають практичні рекомендації та слугуватимуть науковим підґрунтям для подальших

теоретико-прикладних досліджень щодо особливостей формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств.

Наукові розробки, висновки та практичні рекомендації автора були використані в практичній діяльності: ТОВ «ВЕСМАК» (довідка № 133 від 05.11.2025 р.), ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» (довідка № 108 від 11.11.2025 р.), ТОВ «ТЕКО-ТРЕЙД» (довідка № 47 від 07.11.2025 р.), ТОВ «КОЛЯР» (довідка № 173 від 12.11.2025 р.). Основні положення та результати дисертаційної роботи використано у навчальному процесі Західноукраїнського національного університету при викладанні дисциплін «Безпека бізнесу» та «Фінансово-економічна безпека» «Безпека бізнесу» та «Фінансово-економічна безпека» (довідка № 126-27/2724 від 24.11.2025 р.).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

Основні результати дисертаційної роботи опубліковані у 15 наукових праць (особисто автору належить 6,6 д.а.), зокрема: 6 публікацій у наукових фахових виданнях України (особисто автору належить 4,3 друк. арк.), а також 9 публікацій апробаційного характеру (особисто автору належить 2,3 друк. арк.)

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Вівчар О. І., **Вівчар В. П.** Особливості використання маркетингових стратегій підприємств торгово-розважальної сфери: практичний інструментарій та соціально-безпекознавчий базис. *Development Service Industry Management: Scientific journal*. 2024. № 2. 126–131. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(19\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(19)) (1,0/0,5 д. а.; практичний інструментарій нейтралізації негативного впливу кризових явищ та

формування позитивних результатів економічної діяльності торговельних комплексів).

2. Вівчар О., **Вівчар В.**, Шейка О., Балко Д. Імплементация міжнародного досвіду соціального захисту: безпекознавчий базис та вітчизняна практика реалізації. *Науковий журнал «Наукові записки»*. 2024. Випуск 16. С. 48–54. DOI: 10.36550/2522-9230-2024-16-48-54 <https://pravo.cusu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/396> (0,9/0,3 д. а.; особисто автором проведено ідентифікацію безпекознавчого базису соціальної компоненти в системі підприємницьких структур).

3. Вівчар О., **Вівчар В.**, Шатарський А. Дослідження особливостей інформаційно-аналітичного забезпечення безпеки суб'єкта логістичної діяльності. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 4. С. 48–53. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-6> (1,0/0,5 д. а.; особисто автором обґрунтовано багатовекторний механізм забезпечення безпеки підприємницьких структур).

4. Вівчар В. Фундаментальний базис системи економічної безпеки торговельних підприємств: сучасні виклики та стратегії розвитку. *Modeling the development of the economic systems*. 2025. № 3. С. 202–207. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-17-27> (1,0 д. а.).

5. Вівчар В. Концептуальні контексти дефініції економічної безпеки торговельних підприємств: системний аналіз стратегічний підхід. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2025. 346(5). 529–534. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-346-5-76> (1,0 д. а.).

6. Вівчар В. Організаційно-економічні аспекти інформаційно-аналітичного забезпечення торговельних підприємств: стратегічний підхід. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2025. 348(6). 20–24. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-57402025-348-6-2> (1,0 д. а.).

Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень з допомогою Strikeplagiarism. За результатами перевірки, виявлено відсутність текстових запозичень без належного посилання на джерело та встановлено, що дисертаційна робота Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» відповідає принципам академічної доброчесності.

Апробація матеріалів дисертації

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

7. Вівчар В. Легалізація (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом: сучасна проблематика та вектори протидії. *Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації*: матеріали XX Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених (м. Тернопіль, 19 травня 2023 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С. 174–178. (0,4 д. а.).

8. Вівчар В. Декомпозиція проблемних контекстів асиметричної стратегії у сучасних глобалізаційних зрушеннях: безпекознавчий базис. *Маркетинг майбутнього*: зб. тез доповідей матеріалів III Всеукраїнської наук.-практ. інтер.-кофн. здобувачів вищої освіти та молодих вчених (м. Хмельницький, 30 листопада 2023 р.). Хмельницький: ВСП ХТЕФК ДТЕУ. С. 55–57. (0,2 д. а.).

9. Вівчар О. І., **Вівчар В. П.**, Богданець Т. Б. Концептуальний базисний контекст кооперативної безпеки: від глобальних тенденцій до локальних прогнозів. *Соціально-економічні та юридичні проблеми розвитку країн*: Матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 02–03 травня 2024 р.). Prague: Oktan Print, 2024. С. 255–259. (0,4/0,2 д. а.; особисто автором обґрунтовано алгоритм безпекового базису локальних прогнозів).

10. Вівчар В. П. Системне оцінювання економічної безпеки торговельних підприємств: методологічний базис. *Пріоритети зміцнення*

безпеки держави та підвищення ефективності правоохоронної діяльності: національні та міжнародні контексти: зб. тез доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 25 квітня 2024 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2024. С. 11–14. (0,3 д. а.).

11. **Вівчар В.,** Поперечний І. Сучасний імператив управління системою економічної безпеки торговельних підприємств. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід.* матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 19–20 квітня 2024 р.). Тернопіль, ЗУНУ. 2024. С. 266–268. (0,2/0,1 д. а.; особисто автором сформовано основні стратегічні вектори забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств).

12. **Вівчар В.,** Балко Д., Шейка О. Сутнісна декомпозиція проблемних аспектів асиметрії безпеки у фокусі сучасних викликів і загроз: теорія та прагматика. *Освіта і наука у сфері національної безпеки: проблеми та пріоритети розвитку :* матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Острог, 17 травня 2024 р.) / за ред. проф. М. С. Романова, доц. Р. С. Мартинюка, проф. Е. М. Балашова. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2024. С. 289–293. (0,4/0,2 д. а.; особисто автором здійснено ранжування економічних загроз забезпечення безпеки у фокусі сучасних викликів).

13. **Вівчар В. П.,** Мужилівський Н. І. Формування механізму протидії злочинної діяльності в системі економічної безпеки підприємств. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід:* матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 2–3 травня 2024 р.). Тернопіль, ЗУНУ. 2025. С. 202–204. (0,4/0,2 д. а.; особисто автором обґрунтовано структурно-логічну модель забезпечення економічної безпеки підприємств).

14. **Вівчар В. П.** Сутнісна характеристика управління матеріально-технічним забезпеченням економічної безпеки торговельних підприємств в контексті безпекознавчих умов. *Пріоритети зміцнення безпеки держави*

та підвищення ефективності правоохоронної діяльності: національні та міжнародні контексти: зб. тез доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 5 травня 2025 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С. 72–75. (0,3 д. а.).

15. Вівчар В. Ідентифікація методики діджиталізації торговельних підприємств в контексті безпекознавства. *Соціально-економічні та юридичні проблеми розвитку країн: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 23–24 жовтня 2025 р.). Prague: Oktan Print, 2025. С. 250–259. (0,4 д. а.).*

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація написана з правильним вживанням економічної та спеціальної термінології. Стил викладення в дисертації матеріалів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість та доступність їх сприйняття.

Відповідність дисертації нормативно встановленим вимогам та можливість подання до захисту

Дисертація Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» є завершеним і самостійним науковим дослідженням, результати якого мають цінність і наукове значення для подальших досліджень в практичній діяльності торговельних підприємств. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, котрі поділені на 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел, що містить 211 найменування та додатки. Загальний обсяг дисертації становить 244 сторінок, з них основного тексту 190 стор.

Враховуючи актуальність теми дисертації, обґрунтованість отриманих результатів, наукову новизну і практичне значення виконаних досліджень, повноту викладення матеріалів дисертації в наукових працях, що відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора

філософії», затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 21.03.2022р. № 341) та напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми ЗУНУ, структурний підрозділ рекомендує подати дисертаційну роботу Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств», на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» до захисту в разову спеціалізовану вчену раду.

У результаті розгляду дисертації Вівчара Віктора Павловича та повноти публікації основних результатів дослідження

Ухвалили:

1. Пропонувати Вченій раді затвердити такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради призначити:

д.е.н., професорку Буяк Лесю Михайлівну, завідувачку кафедри економічної кібернетики та інформатики Західноукраїнського національного університету

Рецензентами:

д.е.н., професорку Собко Ольгу Миколаївну, завідувачку кафедри підприємництва та торгівлі Західноукраїнського національного університету

к.е.н., доцента Колеснікова Андрія Павловича, доцента кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету

Опонентами:

д.е.н., професора Франчука Василя Івановича, старшого наукового співробітника науково-дослідної лабораторії OSINT-досліджень та безпекової аналітики Львівського державного університету внутрішніх справ

д.е.н. Редькву Оксану Зіновіївну, доцента кафедри менеджменту та адміністрування Тернопільського національного технічного університету.

2. Рекомендувати новоствореній разовій спеціалізованій вченій раді прийняти дисертаційну роботу Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» до захисту.

Головуюча на засіданні:

кандидатка економічних наук,
доцентка, доцентка кафедри
економічної кібернетики та інформатики
Західноукраїнського національного університету

Оксана БАШУЦЬКА